

Soruların Cevapları

Soru 1: *Amerika'nın Kosova hakkındaki açıklamalarından, Kosova'yı Sırbistan'dan ayırmak istediği açığa çıkmıştır. Zira Sırbistan'dan ayrılmasının; Sırpların Müslümanlara revâ gördüğü kindar zulüm, katliam ve baskı kâbusunun ortadan kaldırılması bakımından, Amerika'yı Kosova'daki Müslümanların maslahatına görünen bir iş üzerinde düşündüren şey nedir?*

Cevap 1: Sırbistan, Balkanlar'da mühim bir konum işgâl eder ve [Ortodoks Hristiyan] Rusya ile kültürel ve dinî klasik bağlantıları vardır. Bugün ise, [bilhassa Sırbistan'ın denge noktası olduğu, dolayısıyla başkenti Belgrat'ı başkent edinmiş Yugoslavya'nın dağılmasından sonra] Rusya ile daha yapışık ve onun Balkanlar'daki ön hattı haline gelmiştir. Nitekim Rusya'nın etkisiyle Avrupa Birliği'nden uzaklaşmış ve Amerika'nın Balkanlar'daki siyâsetine karşı koymuştur. Zira Amerika, Balkan [Doğu Avrupa] ülkelerinden, kendi nüfuz alanları, hatta Rusya'yı çevrelemede vurucu kuvvet merkezi olmalarını istemektedir.

Bundan ötürü adımlarının ilki, Sırbistan ile birleşik kaldığı Karadağ'ı ondan ayırmaktır. Böylece Karadağ, Sırbistan'dan ayırdı. Nitekim Karadağ'ın Sırbistan'dan bağımsızlık hareketlerine arka çıkan Amerika idi. İşte şimdi Müslümanlara olan "sevgisinden" değil, bilakis Sırbistan'ı zayıflatmak ve dolayısıyla Rusya'nın Balkanlar'daki öteki halatını koparmak için, Kosova'yı Sırbistan'dan ayırmanın sadedindedir ki Amerika projelerini, Rusya'nın etkisiyle Sırbistan engeli olmaksızın uygulayabilsin. Aşağıdaki hususlar bunu netleştirmektedir:

- a) Amerika, Kosova Kurtuluş Ordusu'nu (UÇK) donatıp silahlandırmıştı.
- b) "Kuruluş yasası gereği" Atlantik İttifakı'nın (NATO) fiilî Amerikan liderliği nedeniyle, -sekiz sene önce- Sırbistan'a saldırı ve onu Kosova'dan çıkarma konusunda Atlantik İttifakı'nı harekete geçirebilmiş, ardından 1999 yılında Güvenlik Konseyi'nden, Kosova'nın Birleşmiş Milletler idâresi altına konulmasına hükmeden 1244 sayılı kararı çıkartabilmişti.
- c) 1244 sayılı kararın bağımsızlık konusundaki belirsizliğinden ötürü Güvenlik Konseyi, 03.04.2007'de, nihâî statü görüşmeleri üzerine devletlerarası gözlemci Marti Ahtisaari'nin, Kosova'nın Sırbistan'dan ayrılmasına ilişkin ciddi adımlar içeren önerilerini tartışmaya başladı.
- d) Birleşik Devletler, Ahtisaari'nin önerilerine verdiği tam desteği duyurdu ve 13.04.2007'de Amerikan Dışişleri Bakan Yardımcısı Nicholas Burns'ün belirttiği gibi, Kosova'nın bağımsızlığını teyit etti. Nitekim Sırp medyası Burns'ün üzerine yüklenip Amerika'nın -Güvenlik Konseyi bu yönde bir karar almasa dahi- Kosova'nın bağımsızlığını tanıyacağını duyurduğunu bildirdiler. Fakat o, 18.04.2007'de yaptığı açıklamasında böyle bir şey söylemediğini, aksine şöyle dediğini ifade etti: "Bölgenin devletlerarası gözlemcisi Marti Ahtisaari'nin tasarısı, Kosova'da ve bölgede barış için en iyi tek tasarıdır. Bunun için Amerika, Birleşik Devletler ile diğer devletlerin tanınmasını getirecek olan Güvenlik Konseyi'nin kararı çerçevesinde Kosova'nın bağımsızlığına çalışacaktır." Yani söylediğini onaylamaktadır, ancak farklı bir üslup ile! Bu, Amerika'nın tavrı hakkındadır.
- e) Avrupa Birliği'nin tavrına gelince; Amerika'nın, Rusya'nın Balkanlar'daki nüfuzunun zayıflatılması ve Amerika'nın Balkanlar'daki nüfuzu önündeki her engeli ortadan kaldırmak için Sırbistan'ı zayıflatmak istediğini bilmesine rağmen Avrupa Birliği, Sırbistan'ın Rusya ile irtibatının kopmasından [yahut bu irtibatın zayıflatılmasından]; Avrupa Birliği'ne girip Amerika'nın birlik içindeki dayanakları haline gelen Polonya, Çekoslovakya vesâir gibi Doğu Avrupa ülkeleri ile bir denge oluşturmada, (Sırbistan'ın) Amerika'ya düşmanlığını istismâr ederek onu Avrupa Birliği'ne katabilmeyi ummaktadır. Bundan ötürü Avrupa Birliği, Ahtisaari Plânı'nı desteklediğini gösterdi. Nitekim Almanya'nın önceki Dışişleri Bakanı Joschka Fischer, 12.04.2007'de yazdığı "Kosova İçin Kalıcı Çözümün Vakti Geldi" başlıklı makâlesinde şöyle diyordu: "Ahtisaari'nin, güçlü devletlerarası gözetim ile birlikte Kosova'nın bağımsızlığını tavsiye eden cesur önerileri, Devletlerarası Toplum ve özel biçimde Avrupa için tek faal seçenektir."
- f) Sırbistan ile Rusya'nın tavrına gelince; bu önerilere karşı koymaları ve şiddetle reddetmeleri şeklinde idi:

- Ahtisaari'nin çözüme yönelik önerilerinin tartışıldığı sırada, 03.04.2007'de Güvenlik Konseyi önünde yaptığı konuşmada Sırbistan Hükümet Başkanı şöyle diyordu: *"Sırbistan, Kosova'yı Sırbistan Cumhuriyeti içerisinde geniş çaplı özerkliğe kavuşmuş bir bölge olarak değerlendiren bir çözümden başkasına muvâfakat etmeyecektir."* Bundan önce 01.04.2007'de, Güvenlik Konseyi'ndeki tartışmalara katılmak üzere Newyork'a giderken Belgrat Havaalanı'nda yaptığı açıklamada ise şöyle diyordu: *"Sırbistan'a yönelik Rus desteği; devletlerin egemenliğine ve topraklarının sınırlarına saygı göstermeyerek devletlerarası örfleri çiğneyen Ahtisaari Planı'nın başarısızlığa uğratılmasında târihî olacaktır."*
- Rusya Dışişleri Bakanlığı, 19.03.2007'de şu açıklamayı yaptı: *"Kosova'nın bağımsızlığı, Avrupa'daki istikrar üzerinde yeni ve ciddi komplikasyonlar dayatacaktır."* Bundan sonra da Sırbistan'ın reddedeceği herhangi bir karara karşı veto hakkını kullanmakla tehdit etti. Yine Belgrat medyası 5-7.04.2007 tarihlerinde, Rusya'nın Kosova ile Belgrat'taki taraflara ilişkin hakikatleri araştırarak bir komisyon gönderilmesini önerdiğini ve Ahtisaari Plânı hakkındaki tartışmanın, komisyonun dönüşüne kadar ertelenmesini talep ettiğini bildirdi. Güvenlik Konseyi, Avrupalı ve dâimî üye olmayan bir üye ülkenin başkanlık edeceği bir komisyon oluşturulması önerisini onayladı. Nitekim 25.04.2007 akşamı Güvenlik Konseyi delegasyonu, görevine başlamak üzere Belgrat'a ulaştı. Komisyonun varmasından hemen önce Belgrat Televizyonu, Rus Dışişleri Bakan Vekili Vladimir Titov'dan *"ülkesinin, devletlerarası gözlemci Marti Ahtisaari'nin ortaya koyduğu çözümün, başarısızlığından ötürü Güvenlik Konseyi'nden geçmesine izin vermeyeceğini"* bildirdi.

Yine Rusya Dışişleri Bakanı 28.04.2007'de döndü ve ülkesinin Kosova hakkında, Sırbistan'ın kabul etmediği her çözümü reddedeceğini vurguladı.

Bu bahsedilenlerden açığa çıkmaktadır ki Kosova'da meydana gelenler, tarafları Amerika ile Rusya olan ve Avrupaî bir boyutu da olan devletlerarası bir çatışmadır ve bu çatışmadaki gelişmeler, Müslümanların maslahatına değildir. Bu vurguya ek olarak, Kosova'nın bağımsızlığını talep eden Ahtisaari Plânı ise onu tam egemen bir devlet haline getirmeyecek ve Sırbistan'dan ayrılışını kararlaştırmayacaktır. Lâkin devletlerarası gözetim ve NATO himâyesi altında, yani Avrupa Birliği'ne küçük bir gedik olmakla beraber Amerikan nüfuzu altında bırakacaktır. Bu ise plânın, muhâlefetini yahut "vetosunu" aşmak üzere Rusya'nın kabulüne yönelik olarak yeniden ayarlanmaması halinde geçerlidir.

Görüntüyü tamamlamak üzere belirtmek gerekir ki iki milyonu aşan nüfusu ile Kosova, M. 1389'dan M. 1913 yılına kadar Osmanlı Hilâfeti içerisinde yaşıyordu. Halkının %90'ı Müslüman ve %10'u Sırp'tır. Ahtisaari Plânı'na göre, ne Arnavut kökenli olan Müslümanların Arnavutluk ile bütünleşmelerine izin verilecektir, ne de Sırbistan'ın Sırbistan ile bütünleşmelerine izin verilecektir ki sorun, Birleşik Devletler ile NATO'nun hakemliğini gerektirir halde kalsın!

Velhâsıl: Sömürgeci Kâfir, Müslümanların hayrına çalışmamaktadır, bilakis onları, çatışmasının ve maslahatlarının bir meydanı olarak kullanmaktadır. Müslümanları himâye edecek, onlara izzetlerini iade edecek ve Kâfirlerin kökünü kesecek olan yalnızca Hilâfet'tir ve işte o gün Müslümanlar da Allah'ın Nusreti ile ferahlayacaklardır.

Soru 2: *Müşerref'in Pakistan Yüksek Mahkemesi Başkanı İftihâr Chaudhry'yi görevden aldığı 09.03.2007'den beri, her ne zaman Mahkeme onun hakkındaki inceleme için toplansa gösteriler patlak verir oldu. Nitekim Mahkemenin 19.04.2007'deki oturumunda, Savunma Avukatı, Eski İçişleri Bakanı İ'tizâz İhsân'ın, Yüksek Yargı Kurulu'nun [Türkiye'deki Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu gibi] Yüksek Mahkeme Başkanı İftihâr'ın dâvâsında görevsizlik kararı vermesi gerektiği şeklindeki itirazlarını değerlendirmeye alıp bu itirazları 24.04.2007'deki oturumunda ele alacağını duyurduğunda da böyle oldu. Ne var ki halk protestoları bu çerçevede devam etti. O halde Müşerref'i bu adımı atmaya ve Amerika'nın Afganistan saldırısına verdiği yardım ve destek nedeniyle ve kezâ Keşmir'deki mücâhidlere karşı tavırlarına verdikleri tepkilerinden daha fazla insanların tepkisini çekmeye sevk eden şey nedir? Yoksa insanların kendisi aleyhindeki öfkesinden dolayı yönetiminin sarsılmasından korkmamakta mıdır?*

Cevap 2: Yönetici, Rabbi ile ve Ümmeti ile olan irtibatlarını kesip de yalnızca Sömürgeci Kâfirler ile, bilhassa çağımızdaki Küfrün başı Birleşik Devletler ile irtibatlı hale geldiği zaman, Birleşik Devletler gibi büyük devletlere bağlılığının ve hizmetlerinin yönetimini koruyacağı ve koltuğunda bırakacağı zannıyla ne insanların öfkesinden çekinir, ne de yönetiminin sarsılmasından korkar ve bu zannın yanlış olduğunu unutmaz. Nitekim Sömürgeci Kâfirlere hizmetteki rolünü bitirdiği zaman, kendisinden öncekileri

kaydırdıkları gibi onu da kaydırırlar. İşte o zaman hem dünyasını, hem de Âhiretini kaybetmiş olur, bu ise apaçık bir kayıptır. Muhakkak ki yönetime ulaşmada, anayasal reformlarda, seçimlerde ve yargıda... hem de hasara uğramaksızın, tehlikeli rollerini yerine getirebilmesi bakımından Amerika'nın kendisine desteği sayesinde Müşerref'in gururu çok kabarmıştır:

- 1999 yılı Ekim ayındaki darbe ile Başbakan Navaz Şerif'i devirdi ve iktidâr dizginlerini eline geçirmesinin hemen ardından anayasayı askıya aldı ve kendisini ülkenin devlet başkanı olarak naspetti.
- Şu üç hususa yoğunlaşarak yönetimini pekiştirmeye başladı:

Birincisi: Navaz Şerif'in Pakistan İslâmî Birliği ile Benâzır Butto liderliğindeki Pakistan Halk Partisi liderlikleri hakkında kovuşturma yaptı. Sonra kendisine ve Amerikan çıkarlarına bağlı yeni bir siyâsî parti kurdu.

İkincisi: Devlet başkanı olarak yetkilerini artırdı ve Başbakanın yetkilerini kısıtladı.

Üçüncüsü: Ordunun Pakistan politikasında rol oynamasına izin verdi.

- Yüksek Mahkeme'ye dilekçe sunan İngiliz ajanı muhâliflerin çabalarını başarısızlığa uğrattı. Nitekim bu dilekçe, askerî darbenin meşru olmadığını ifade ediyordu.

Lâkin Yüksek Mahkeme, -kerhen de olsa- Müşerref ile Birleşik Devletler'in baskısı altında 2000 yılı Mayıs ayında Müşerref lehine hükmetti. Nitekim Yüksek Mahkeme bu hükmünde, bu darbenin "devlet için gerekli ve zorunlu ihtiyaç"(!) ilkesi esâsına dayandığını ve "anayasada çözümü olmayan bir durumun zuhûru" bölümüne sokulduğunu itiraf etti. Yine Mahkeme, iki sene içerisinde yani 2002 yılı Mayıs ayında genel seçimlerin yapılmasını kararlaştırdı, ancak bunu 2002 yılı Ekim aya kadar erteledi.

- Müşerref, Yüksek Mahkeme'nin darbeyi onaylamasından sonra, Devlet Başkanı ve Silahlı Kuvvetler Komutanı olarak konumunu güçlendirmek için ciddi adımlar attı. Zîra Silahlı Kuvvetler Komutanı olarak yetkilerinin 2001 yılında sona ermesi öngörülüyordu ve Devlet Başkanı Refik Tarrar'ın kararı olmadan süresini uzatması mümkün değildi. Uzatmaya itiraz etmesi korkusundan dolayı Müşerref onu devirerek 2001 yılı Haziran ayında onun yerine kendisini naspetti. Böylece hem Genelkurmay Başkanı, hem de Devlet Başkanı olarak devam etti.
- Müşerref, istihbarat teşkilatlarının desteği ile ve muhâlif politikacıları yolsuzluk ile tehdit ederek Pakistan İslâmî "Râbıtâ" Birliği diye bilinen iktidar partisini oluşturmayı başardı. Nitekim onu, Navaz Şerif'in Pakistan İslâmî Birliği'nden devşirdiği politikacılardan şekillendirdi. Aynı yöntemle Benâzır Butto'nun Pakistan Halk Partisi'nden ayrılanları ve bazı bağımsız politikacıları da bu partiye dâhil etti. Bu sırada Müşerref, Navaz Şerif ile Benâzır Butto'nun siyâsî faaliyetlerini ve ülkeye girişlerini yasakladı.
- 2002 yılı Ekim ayında genel seçimlerin yapılmasından sonra, iktidar partisi ve yandaşları oyların çoğunu alarak seçimleri kazandı ve ya tek başına çoğunluk iktidarı ile ya da diğer partiler ile ittifak kurarak Sind, Pencap ve Belucistan eyâletlerindeki federal hükümete egemen oldu. Ancak Kuzey-Batı Sınır Eyâletinde ise Birleşik Konseyler Partisi eyâlet hükümetinde egemenlik sağlayınca Müşerref, Birleşik Konseyler Partisi'nin egemenliğinden kurtulmak için, bu dengeyi değiştirme girişimi kapsamında, Devlet Başkanı olarak yetkilerini kullanıp ordudaki generalleri, Kuzey-Batı Sınır Eyâleti yöneticileri olarak tayin etti. Zîra Birleşik Devlet, Birleşik Konseyler Partisi'ni, Müşerref'in nizâmına ve ilerleme, gelişme ve çağdaşlık adı altında izlediği laik politikaların karşı çıkan Peştun muhâliflere çok daha yakın görüyordu.
- Müşerref, yetkilerini artırmak üzere anayasa değişikliklerini mümkün kılan üçte iki (2/3) çoğunluğa sahip olmadığı için, 2003 yılı Aralık ayında, kurnaz ve hileli üsluplar ile, Birleşik Konseyler Partisi ile pazarlıklara girişti. Buna göre Müşerref, Birleşik Konseyler Partisi'nin oyları mukâbilinde Silahlı Kuvvetler Komutanlığı makamından vazgeçecekti. Böylece Müşerref, bataklığından çıkıp hem anayasadaki değişikliklerinin onayı için gereken üçte iki çoğunluğu sağlayabildi, hem fiilî yetkiyi Devlet Başkanı'na ait kılabilirdi, hem de Başbakanın yetkilerini zayıflatabildi.

Müşerref tüm bu işleri, insanlara veya anayasaya veya örflere aldırış etmeksizin yaptı. Aslında o, ne Allah'tan ne de Allah'ın kullarından korkuyordu. Daha da ötesi Amerika'nın Afganistan'a saldırısı sırasında onu desteklemesi, Keşmir'deki mücâhidlerin karşısında durması, onları engellemesi ve onları

sıkboğaz etmesi... işte tüm bunları, herhangi bir sıkıntı ile karşılaşmaksızın yapabildi. Böylelikle Amerika'nın ona verdiği destek ile, ona bir gurur, kibir geliverdi. Bunun içindir ki muhtemel herhangi bir sonucu umursamadan, Yüksek Mahkeme'nin başkanını görevden almaya ve "otoriteyi kötüye kullanmak, kötü davranış ve yetkilerini aşmak" suçlaması ile onu Yüksek Yargı Kurulu'na sevk etmeye cüret etti. Müşerref'in, bunları yapmaya neden cüret ettiği ise aşağıdaki gibidir:

Pakistan Anayasası'na göre; Devlet Başkanlığı [Cumhurbaşkanlığı] seçimleri, genel seçimler sonra olur ve daha sonra Genel Millet Meclisi'nde ve dört eyâletin bölgesel meclislerinde başarılı olanlar, Seçici Kurulu yani Devlet Başkanı'nı seçecek Seçim Komitesi'ni oluştururlar. Şöyle ki; gelecek Temsilciler Meclisi seçimleri, Devlet Başkanlığı seçimlerinden önce kararlaştırılmıştır. Çünkü önceki parlamento seçimleri uyarınca oluşmuş Seçici Kurul'daki üçte iki çoğunluk Müşerref lehinedir. Yani buna göre seçilirse, bir dönem daha Devlet Başkanı olabilecektir. Oysa vaktinde yapılacak mevcut seçimler uyarınca oluşturulsa, Seçici Kurul'da üçte iki çoğunluğu sağlayamayacaktır. Nitekim çirkin tutumlarından ve bilhassa Birleşik Konseyler Partisi'nin Müşerref'e desteğinin önünü kesecek biçimde Birleşik Konseyler Partisi'nin kalesi olan Kabileler bölgesine açtığı savaşıdan dolayı insanların ona karşı bir nefreti vardır. Tüm bunlar demek oluyor ki parlamento seçimlerinin yapılması ve yeni Seçici Kurul oluşturulması, Müşerref'in devlet başkanlığına yönelik başarısını mümkün kılmayacaktır. Müşerref ise, Devlet Başkanı olarak yetki sahibi olacağı Olağanüstü Hâl Kanunu gereğince, devlet başkanlığı seçimlerini genel seçimlerin önüne aldığı takdirde başarı için en iyi fırsatı yakalayacağına inanmaktadır.

Hatta bunları yapabilse bile, Yüksek Mahkeme Başkanı'nın onayına ve tasdikine, yine muhâlefetin kendisine meydan okuması halinde onun desteğine ihtiyaç duymaktadır. Oysa Mahkeme Başkanı [İftihâr] daha çok muhâlefete yakındı ve Müşerref'in kendisinden istediklerini onaylamıyordu. Bunun için Müşerref onu görevden alması ve (yargılanmak üzere) mahkemeye sevk etmesi ve dolayısıyla yandaşlarından birini ataması gerektiğine kâni oldu. Ardından Devlet Başkanlığı seçimlerini, genel seçimlerin önüne alan bir karar yayınladı. Yani Devlet Başkanlığı seçimleri, önceki seçimler ile şekillenen Seçici Kurul gereğince olacaktır. Zîra Müşerref, o dönemde yaptığı pazarlıktan sonra Birleşik Konseyler Partisi'nin kendisi desteklemesi nedeniyle, bu kurulda üçte iki çoğunluğu elinde bulundurmaktadır.

Lâkin Müşerref'in Mahkeme Başkanı İftihâr'dan kurtulma kararı karşısında muhâlefetin hareketini, Amerika ile Müşerref'in kötü hesapladıkları görüldü. Kezâ Yüksek Yargı Kurulu, yargılamak için güçlü bir sebep bulamazsa, Müşerref'i Mahkeme Başkanı İftihâr'ı yeniden atamak zorunda bırakabilecek olan bu doğrultuda bir halk hareketi de beklemiyorlardı. Eğer halk protestoları tırmanan şekilde süregelirse, Müşerref manevraları ile bunları dindiremeyecektir. Bu durumda seçimler vaktinde yapılacaktır. Fakat Müşerref, -bazı medya organlarının îmâ ettiği gibi- Birleşik Konseyler Partisi yerine bir dayanak edinmek için Benâzir Butto'nun Halk Partisi ile pazarlığa girecektir. Dolayısıyla durumların istikrâr bulması ve sivil yönetimin geri gelmesi için Müşerref'in Benâzir'in geri dönüşüne izin vermesi, yani Müşerref'in Cumhurbaşkanlığını koruması, yandaşlarından birini ordunun başına geçirmesi ve Benâzir'in de Başbakan olması uzak ihtimâl değildir.

Soru 3: *Demokrat Parti'nin Kongre [Temsilciler Meclisi ve Senato] ara seçimlerinde başarı kazanıp çoğunluğu elde etmesinden bu yana, Filistin ve çevresine ilişkin "Ortadoğu Krizi" denilen yönde ve kezâ Irak meselesi yönünde konuşma tarzlarında bir değişiklik gözlemlenmektedir. Nitekim bu, Amerikan Temsilciler Meclisi'nin Demokrat Başkanı Nancy Pelosi'nin bölgeye yaptığı ziyârette ve kezâ Demokratların Irak'taki Amerikan Ordusu'nun finansmanı karşısındaki tutumlarında açığa çıkmıştır. O halde bu, bölgeye yönelik Amerikan politikasında bir değişiklik olduğu anlamına mı gelmektedir?*

Cevap 3: Birleşik Devletler ve yönetimin kurumlar tarafından disipline edildiği benzeri devletler, politikalarını doğaçlama şeklinde veya geçici olarak koymazlar. Aksine, bilhassa genel hatları ve temel kâideleri, etütten ve filtrelemeden sonra koyarlar. Farklı partilerin adamlarının yönetimleri ne kadar değişirse değişsin, bunlar değişmez. Uygulamadaki üsluplarda ve vesilelerde ihtilâf etmekle beraber, politikalarının temel unsurları olduğu gibi kalır.

Bunun içindir ki Pelosi, ziyâretlerini tamamladıktan sonra 04.04.2007'de Dimeşk'te (Suriye'nin başkenti Şam'da) düzenlediği basın toplantısında şöyle dedi: "Arz ettiğimiz meseleler konusunda Başkan Bush ile bu heyet arasında ayrılık söz konusu değildir." Bundan önce de 01.04.2007'de Beyrut'taki açıklamalarında, bu

ziyâretini ülkesinin ulusal güvenliği ile ilişkilendirdi ve şöyle dedi: *“Dünyayı nasıl daha güvenli hale getireceğimizi ve terör ile nasıl savaşmamız gerektiğini düşünelim.”*

Yine Yahudi varlığını, Batı Şeria’yı, Lübnan’ı ve Suriye’yi ziyâreti çerçevesinde yaptığı açıklamalarında, Amerika’nın bölgeye bakışında da, plânlamalarında da herhangi bir değişiklik belirmedi. Nitekim 01.04.2007 günü işgâl altındaki Filistin’e ve Batı Şeria’ya yaptığı ziyâretinde, Arap devletlerini; Yahudi varlığını tanımaya, şiddeti ve terörizmi durdurmaya, Yahudi esiri serbest bıraktırmaya, 1967’de işgâl edilmiş Filistin topraklarında bir devletçik veya devletimsi bir varlığı ortaya çıkarmak üzere Yahudi varlığı ile müzâkere yapmaya... çağırdı. Yine 01.04.2007’de düzenlediği basın toplantısında, aynı gün Arap Barış Girişimi’ni tartışmak maksadıyla Arap-“İsrail” Zirvesi’ne katılmaya hazır olduğunu söyleyen Olmert’in, - yani tam da Pelosi’nin Yahudi varlığını ziyâret ettiği gün- duyurduğu önerilerden övgü ile bahsetti. İşte bu tutum, Olmert’in önerilerini “olumlu bir yaklaşım” olarak tanımlayan Amerikan Dışişleri Bakanlığı’nın 03.04.2007’de duyurduğu hususların tıpatıp aynısıdır. Pelosi bilmektedir ki Bush Yönetimi Arap Girişimi’ni ihyâ etmenin peşindedir ve bu, Filistin Otoritesi’ni, diğer Arap devletleri gibi bu Arap Girişimi’ni tanıyan Fetih ve Hamas arasında paylaşmaktadır. Bu ise Filistin ve Suriye konularının eşzamanlı olarak halledilmesini kolaylaştırmak içindir. Nitekim Filistin Yönetimi’nin iki kanadından biri olan Hamas, henüz Arap Girişimi’ni onaylamamışken Suriye onaylamıştı. Şimdi ise, Fetih’in önceden onayına ilâveten Hamas’ın da onayı ile birlikte, Filistin ve Suriye konularının birlikte sürdürülmesi mümkün hale gelmiştir. Amerika’nın eski-yeni çözüm yöntemi işte budur ve bu, Arap Birliği’ne, Arap Girişimi’ni dünyaya ve Yahudi varlığına pazarlamak için bir komisyon teşekkül ettirmiştir!

Suriye asıllı medya adamı İbrâhîm Suleymân’ın belirttiği gibi, Yahudi varlığı ile Suriye arasındaki müzâkereler sürmektedir. Nitekim “İsrail” Parlamentosu [Knesset] önünde, Esad’ın “İsrail” ile gerçek barış arayışında olan bir barış adamı olduğunu ve Lübnan savaşı sırasında “İsrail’e karşı cephe açmayı reddettiğini dile getirdi. Ayrıca merkezi Brüksel’de bulunan Uluslararası Kriz Grubu [ICG] yayınladıkları son raporlarında, “İsrail” ile Suriye arasında bir çözüm taslağı koyduklarını ifade ettiler. Raporda, taslaklarını her iki ülkenin yetkililerine sundukları ve onların da bunu kabul etmek için hazır olduklarını ifade ettikleri, Amerika’nın da -Arap Girişimi’nin Arapların, Filistin Otoritesi ile Hükümeti’nin kiblesi haline gelmesinden sonra- Filistin Otoritesi ve Hükümeti’nin Yahudi varlığı ile arasındaki müzâkerenin hızlandırılmasına önem verdiği de vurgulandı. İşte tüm bunlar, Suriye çözümü ile birlikte Filistin çözümünün de müzâkeresini kolaylaştırmak içindir. Pelosi’nin ziyâretinde önem verdiği tam da budur! Zîra o, müzâkereler konusunda Olmert’in mesajını Suriye’deki Esad’a ilettili ve Suriye’nin buna olumlu bir karşılık verdiğini ilan etti. Yani Pelosi, hem Filistin’de hem de Suriye’de aynı Amerikan çözüm çizgisi üzerinde seyretmektedir.

Lübnan ziyâreti çerçevesine gelince; Amerikan Sefîri Feltman’ın uyguladığı Amerikan politikasından başka herhangi bir yenilik getirmedi. Zîra ziyaretleri de, açıklamaları da, Amerikan sefirinin ziyâretlerinin ve açıklamalarının tıpatıp aynısı olmasa da, benzer bir kopyasıdır. Nitekim Lübnan konusunun; Lübnan’da et-Tâif Anlaşması’ndan beri on beş (15) sene boyunca Suriye’nin sağladığı güçlü bir nüfuzu bulunan Amerika ile, Suriye’yi Lübnan’dan çıkarmak üzere devletlerarası baskı koşulları oluşturmak ve -tamamen olmasa da Amerika ile ortaklaşarak- Avrupa nüfuzunu Lübnan’a tekrar sokmak için el-Harîrî suikasti hâdisesinde iyi bir fırsat yakalayan Avrupa [Fransa-İngiltere] arasında yaşanan devletlerarası bir çatışma olduğunun farkındadır. Bu çatışma, Lübnan’daki hem Amerikan hem de Avrupa yanlılarına yansımaktadır. Bunun için Pelosi, Dimeşk (Suriye) ile diyalog fikrini olumlu değerlendirdi ve Suriye ziyâretine güvendi. Nitekim Suriye ziyâreti öncesinde Lübnan’da şöyle dedi: *“Lübnan’daki bazı sorunların çözümünün Dimeşk’ten geçmesi gerektiğini biliyoruz.”*

03.04.2007 günü Suriye’yi ziyâretinde ise, ziyâretinin Baker-Hamilton Plânı’nın uygulaması olduğunu açıkladı. Baker-Hamilton grubu, Cumhuriyetçi ve Demokrat uzmanlardan müteşekkil bir komisyondur. Plânı ise bölge meseleleri hakkında Suriye ve İran ile temas kurulmasını, bilhassa Amerika’nın Irak’taki bataklığından çıkmasında etkin destek rolü oynamalarını önermektedir. Kendisinden önce 01.04.2007 günü Senatör Frank Wolf başkanlığındaki üç Cumhuriyetçi üyeden oluşan Cumhuriyetçi heyet; Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi başkanlığında, biri Cumhuriyetçi David Huison olmak üzere altı temsilciden (milletvekilinden) oluşan heyetin bölgeye varmasından iki gün önce, (Devlet Başkanı) Beşşar Esad ve (Dışişleri Bakanı) Velid Muallim ile görüştü. Bir resmî sözcü, Cumhuriyetçi heyetin görüşmelerinin, “özel olarak Irak’taki, genel olarak bölgedeki durumu” ele almaya yönelik olduğunu söyledi. Nitekim Amerikan Kongresi heyeti, Suriyeli yetkililerden “İsrail” ile kendileri arasında güven inşâ edici bazı adımlar atmaları

talebinde bulundu. “İsrail” ajanı Elli Cohen’in cesedinin iadesi ve heyetin, Başkan Bush “*dostumuzdur ve biz onun (gözü-)kulağıdır ve o bizi dinler*” demesi itibariyle, heyetin Washington’a dönük bazı girişimler yüklenmesi bu adımlardandır.

Irak konusuna gelince; Pelosi, Irak’ı ziyâret etmeyip bu ziyâreti ileride yapmaya niyetli olmasına rağmen, bölgeyi ziyâretinin çıkış noktası, Baker-Hamilton projesidir. Bu demektir ki Amerika’nın Irak’taki ve Körfez’deki çıkarlarını korumak, hem Bush Yönetimi’nin hem de Demokratların üzerinde muvâfık oldukları bir durumdur. Zîra Bush Yönetimi ve Demokratlar, üsluplarda ihtilaf etseler de, Baker-Hamilton Plânı bu esâstan hareket etmektedir. Nitekim Cumhuriyetçiler ile Demokratlar arasında, Kongre binasında görülen anlaşmazlık görüntüleri, Amerika’nın bölgedeki çıkarlarını korumak, Irak’taki ve Körfez’deki nüfûzunu güvenceye almak ve zengin petrol kaynaklarından faydalanmayı sağlamak konusunda en isâbetli üslubu tercih etme çekişmesinden başka bir şey değildir. Çünkü Cumhuriyetçiler, Baker-Hamilton Plânı’nın aşamalı olarak uygulanması ve şu anda bir geri çekilme takvimi konulmaması görüşünde iken, Demokratlar bunun derhal uygulanması ve şu anda bir geri çekilme takvimi konulması görüşündedirler. Her iki kesim de Baker-Hamilton Plânı’nda geçtiği gibi, Amerikan çıkarlarını ve hegemonyasını güvencede tutan vurucu bir askerî kuvvetin kalmasını istemektedirler. Nitekim bu hususta daha önce detaylı bir beyannâme yayınlamıştık. Yani Filistin ve çevresinde [Suriye, Lübnan ile Irak’ta] süregelen bölge krizine temel bakışta bir değişiklik söz konusu değildir. Bu temel bakış, hem Cumhuriyetçiler hem de Demokratlar nezdinde tektir. Ancak onlar, bölgedeki çıkarlarını koruyacak, bölgenin petrollerine tahakkümlerini sağlayacak ve buradaki askerî varlıklarının devamını temin edecek üsluplar ve vesileler üzerinde ihtilâf etmektedirler.

Dahası Nancy’nin ziyâretinin, parlamenter çoğunluk ile Demokrat bir başkanlık için erken seçim ziyâreti olduğunu söylemek de mümkündür. Zîra Demokrat Parti, Amerikan halkının Irak bataklığından kurtulmak istediğinin, Amerika’nın kurtulmada İran ile Suriye’yi kullanmak istediğinin, Bush’un da bunu istediğinin, Demokratların da bunu istediğinin ve Suriye ile İran’ın bunu reddetmediklerinin farkındadır. Nitekim Bush ile Demokratlar, genel hat üzerinde muvâfık oldukları halde üslup üzerinde ihtilâf etmektedirler. Çünkü Bush, başkanlığından beri sopa üslubu ile yürümektedir ve aşamalı olmadıkça sopayı bırakması o kadar da kolay değildir. Baker-Hamilton raporundan beri de bu yönde ilerlemektedir, lâkin aşamalı olarak istemektedir. Demokratlar da bunun farkındadır. Zîra Baker-Hamilton Komisyonu, Bush’un göz ardı edemeyeceği derecede üst düzey bir komisyondur. Fakat o, bunu aşamalı olarak uygulamak istemektedir. Yani sopadan havuca aşamalı olarak geçmek istemektedir. Demokratlar bunun farkına vardıkları için, Bush ile Cumhuriyetçiler lehine sopadan havuca geçişe yönelik atmosferler oluşmadan evvel, bu ziyârette acele ettiler. Dolayısıyla Nancy’nin ziyâreti sürpriz oldu ve kendilerini sıkıntıya soktuğu biçiminde değerlendirmelerinden dolayı onları rahatsız etti. Bunun içindir ki Nancy’nin, Baker-Hamilton raporunu ilk tatbik eden olma “zaferini” boşa çıkarmak için, ondan evvel davranan bir Cumhuriyetçi heyeti Suriye’ye gönderdiler.

Velhâsıl: Demokratlar, Amerikan halkının Baker-Hamilton Plânı’na bağlı kalınarak Irak’taki bataklıktan kurtulmaya teveccüh ettiğinin farkındadırlar. Yine Demokratlar, Bush ile Cumhuriyetçilerin Baker-Hamilton Raporu’nu -ancak aşamalı olarak- uygulama yönünde seyrettiklerinin de farkındadırlar. Dolayısıyla Demokratlar, Bush’a bu hususta fırsat bırakmaksızın, Baker-Hamilton Raporu’nu uygulamaya geçirmede acele ettiler. Demokratları buna sevk eden unsur; gelecek senenin sonundaki Başkanlık Seçimleri için kamuoyunu kazanmaktır. Yine Demokratların, Başkanlık Seçimi kampanyalarını, -Cumhuriyetçilerin çıkmazını fark etmelerinden ötürü- normalde gelecek senenin ortasından başlamak yerine, bugünden başlayarak erkene aldıklarını söylemek de mümkündür.

Bu durum demek değildir ki Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti, İran ile Suriye üzerinde nüfuz ve hegemonya yayılmasında ihtilâf etmektedirler. Bilakis onlar yalnızca üslupta ihtilâf etmektedirler. Hatta onlar, Baker-Hamilton Raporu açısından, uygulama üslubu ve zamanlaması dışında ihtilâf etmemektedirler. Zîra hem Pelosi bu ziyâretinin Baker-Hamilton Plânı’nın uygulaması olduğunu ilân etmiştir, hem de benzer şekilde Bush Yönetimi -farklı bir üslup ile de olsa- Baker-Hamilton Plânı’nı aşamalı olarak uygulamaya başlamıştır. 10.03.2007’de düzenlenen Bağdâd Konferansı ile 03-04.05.2007’de düzenlenecek Şarm-uş Şeyh Konferansı bunun semerelerindendir. Her ikisinde de, en bâriz katılımcıların “Amerika, İran ve Suriye” olduğu, bu üç devletin temsilcilerinin görüşmelerinde ortaya çıkan ve çıkacak hususlar olduğu, bilhassa Şarm-uş Şeyh’de beklenen hususlar olduğu açıktır. Zîra bu konferansa Amerikan, Suriye ve İran Dışişleri bakanlarının katılacak olması ve bu çerçevede yapılacak tüm

görüşmeler, İran ile Suriye'nin Amerika'nın Irak bataklığından çıkmasında yardımcı olmaya soyunacakları kanaatini öne çıkarmaktadır.

[Bu cevapların gönderilmesinden hemen önce, Amerikan Dışişleri Bakanlığı, "Arap Girişimi"ni pazarlamak üzere Quartet [Ortadoğu Dörtlüsü] Komisyonu'nun Arap Birliği Komisyonu ile toplantısının "03-04.05.2007" Perşembe gecesi ve Cuma günü yapılacağını duyurdu. Ayrıca Suriye'nin Arap Birliği Komisyonu içerisinde olacağını ve Rice'ın Suriye Dışişleri Bakanı Velid Muallim ile bir araya geleceğini de duyurdu. Yine Tahran, İran Dışişleri Bakanı'nın müzâkereler değil de görüşmeler biçiminde Şarm-uş Şeyh'te Rice ile bir araya gelmeye hazır olduğunu duyurdu.]

Soru 4: *İran'ın nükleer sorunu, rutin bir şekilde tekrarlanır oldu: müzâkereler, sonra müzâkerelerin başarısızlığı, ardından Güvenlik Konseyi'ne sevk, sonra karar ve İran'a kararı uygulaması için bir veya iki ay mühlet verilmesi, sonra İran'ın karara uymaması halinde Genel Sekreter'in raporu, sonra başka bir karar, yeniden İran'a mühlet, hakezâ... Şu halde İran'ın nükleer sorunu nasıl ortaya çıktı? Şimdi ne üzerinde cereyan ediyor? Sorunun çözüm olanağı, Amerika'nın veya "İsrail"ın saldırması boyutuna varır mı? Sonra bu sorun ile Kuzey Kore'nin nükleer sorunu arasında bir bağlantı var mıdır?*

Cevap 4: Bilindiği gibi Nükleer Silahların Yayılmazlık Anlaşması [NPT] 1968 yılında yayınlandı. İran da bunu 1970 yılında imzaladı. Şah yönetimi sırasında İran, bazı Avrupalı [Alman-Fransız] şirketlerin işbirliği ile nükleer faaliyetlerine başladı. 1979 yılında Humeyni, İran'ın nükleer programını durdurdu. Sonra 1995 yılında Rafsancânî döneminde bu nükleer program yeniden başlatıldı ve Hâtemî liderliğindeki "Reformcular" döneminde [1997-2005] sürdürüldü. Bu süreçte, Irak işgâlinde sonra 2003 yılının yazında, dışarıdaki İranlı muhâlifler, İran'ın Devletlerarası Atomik Enerji Ajansı (IAEA) denetçilerinden gizlediği barışçıl-olmayan nükleer faaliyetleri olduğunu ilan ettiler. Buna binaen IAEA Başkanı Baradâî, bu nükleer program hakkında bir rapor hazırladı ve IAEA'ya sundu.

İşte İran'ın gelgitli nükleer sorunu ve Avrupa Troykası (Üçlüsü) [İngiltere, Fransa ve Almanya] ile müzâkereler böyle başladı ve bunu 25.10.2003'te Hâtemî döneminde İran'ın, IAEA denetçilerinin ani (randevusuz) denetim yapmalarına izin veren NPT Ek Protokolü'nü imzalaması izledi. Bu, İran'ın, denetim randevusunu bildiği takdirde hassas işleri denetçilerden gizleyeceği ithamlarını engellemesi içindi. Bununla birlikte İran, müzâkereler uğrunda bazı zamanlarda zenginleştirme işlemlerini de durdurdu. Fakat işler, İran'ın barışçıl amaçlar ile nükleer enerji elde etme hakkına dokunan bir sonuç olmaksızın, karmaşık bir halde süregeldi.

İşler kartopu gibi ilerledi, sonra ısıtıldı, böylece buzun bir kısmı gitti, sonra buharlaşıp gitti. Tâ ki 23.12.2006 tarihli 1737 sayılı Güvenlik Konseyi kararına kadar... Karar, İran'ın uranyum zenginleştirme faaliyetlerini durdurmaya çağırıyordu, fakat İran, devletlerarası anlaşmaların içerdiği barışçıl amaçlar ile sürdürdüğü zenginleştirme hakkından vazgeçmeyi reddetti. Bunun üzerine Güvenlik Konseyi, dönüp toplandı ve 24.03.2007'de 1747 sayılı bir başka karar yayınladı ve İran'a zenginleştirmeme kararına bağlılık için, yani İran'ın barışçıl amaçlar ile enerji kullanım hakkından vazgeçmesi için iki ay mühlet verdi. Kaldı ki bilindiği gibi İran'ın barışçıl amaçlar için uranyum zenginleştirmesine itiraz eden bu devletler, bizâtihi kendileri askerî amaçlar ve nükleer silah sanayi için uranyum zenginleştirmektedirler. Nitekim Amerika, bunları fiilî olarak İkinci Dünya Savaşı'nda kullanmıştır.

Müzâkerelerde dikkatleri çeken şey, Avrupa'nın, İran'ın nükleer sorununu çerçevesinde İran ile meşgul olması ve Amerika'nın uzaktan seyretmesi, daha da ötesi bunları boşa çıkarmasıdır: Meselâ; Avrupa Troykası, İran ile müzâkere etmekle ve krize çözüm bulmakla görevli iken, Amerika -ki krizin esâsî faktörüdür- Avrupa çözümlerini desteklediğini göstermekle birlikte çözüm süresini uzatmaya çabalıyordu. Nitekim Amerikalı yetkililer, her ne zaman Avrupalıların İran ile yaptıkları müzâkereler bir yumuşamaya yaklaşırsa, tansiyonu yükseltmek üzere tüm seçeneklerin açık olduğu ile tehdit ederek ıgneli açıklamalar yapıyorlardı. Örneğin 25.04.2007'de Laricânî ile görüşmesinin etkisiyle, Avrupa Birliği Dış Politika Yüksek Komiseri Solana 27.04.2007'de Washington'u, nükleer dosya da dâhil olmak üzere tüm konular çerçevesinde Tahran ile tüm iletişim kanallarını açmaya çağırdı ve aralarında üst düzey yetkililer de olmak üzere İranlıların, bu diyaloga hazır olduklarını ekledi. Laricânî ile görüşmesi ekseninde Solana, karşılıklı iyimserlikten çıkan bir orta çözüm (uzlaşma) önerisinde bulundu. Lâkin Washington, İran'ın zenginleştirmeyi askıya almasının, Tahran ile doğrudan görüşmelerin şartı olduğunu açıklamada aceleci

davrandı. Oysa kesinlikle bilinmektedir ki bu zenginleştirmenin oranı, henüz barışçıl kullanım sınırlarındadır, yani üst sınırı %5'i aşmayan bir orandadır. Askerî nükleer kullanımın mümkün olabilmesi için ise, zenginleştirmenin %97 oranına ulaşmasına ihtiyaç vardır. Amerika'nın ilan edilmiş, görünür gelecekte İran'ın nükleer silahlara sahip olması korkusunun delili, entipüften bir delildir. Tüm bunlar Birleşik Devletler'in bu nükleer sorunu, çözümsüz olarak muallakta bırakmak istediğine delâlet etmektedir. Amerika'nın bunu maslahatları için istismâr etmesi ise aşağıdaki gibidir:

1. "İran'ın nükleer sorununu" Körfez devletlerine karşı bir bostan korkuluğu olarak kullanmaktadır ki Körfez devletlerinin "muhtemel" İran tehlikesinden himâyesi gerekçesi ile Amerika'nın oradaki üslerini koruması ve destroyerlerinin şevkle hareket etmesi mümkün olsun. Hakîkatte ise endüstriyel hayatın damarlarını oluşturan petrol zengini kaynaklar üzerindeki Amerikan egemenliğini ayakta tutmaktır. Nitekim bu bölgedeki petrol kuyuları, tespit edilmiş rezerv olarak 357 milyar varil ham petrol içermektedir. Bu kuyuların muhtemel rezervleri ise şüphe yok ki bu rakamdan çok daha yüksek miktarda petrol stoku içermektedir. Buna ek olarak tek başına Suudi kuyuları, 160 milyar varil içermektedir ki bu, en azından önümüzdeki elli sene için yeterlidir ve bu, günlük 13 milyon varili aşan halihazırdaki yüksek üretim kapasitesinin sürmesi halinde böyledir.

Bilindiği gibi dünyadaki en büyük üç petrol üreticisi devlet, Körfez bölgesinde bulunmaktadır ki bunlar, Suudi Arabistan, Irak ve İran'dır. Buna bir de Kuveyt'i ve Körfez'in diğer emirliklerini eklediğimizde, Körfez kıyılarındaki bu devletlerin toplamı, kuşkusuz küresel ekonomi ile küresel endüstrinin can damarlarını oluşturur. Bundan ötürü, bu bölgedeki böylesi muazzam petrol rezervleri üzerinde Batılı büyük devletlerin birbirleri ile çatışmaları, bölgedeki petrol şirketlerinin birbirleri ile rekabeti, oraya ordular ve uzmanlar göndermeleri ve orada askerî üsler ve ajanlar yerleştirmeleri şaşırtıcı değildir.

2. Amerika'ya zarar verebilecek füzelere sahip bir devlet olan Rusya'nın yanı başında Doğu Avrupa'da [Polonya, Çek Cumhuriyeti ...] Nükleer Caydırıcılık [Nükleer Caydırıcılık: Bir devletin veya devlet grubunun nükleer gücü koz olarak kullanması] ağının kurulması. Nitekim Amerika, "İran ve Kuzey Kore cihetinden (!) muhtemel füze tehlikesine karşı koymak" hedefi ile Füze Kalkanı yerleştirmek istediğini duyurdu. Rusya ise, İran veya Kuzey Kore füzelerinin Avrupa'yı aşıp Birleşik Devletler'e ulaşmasının mümkün olduğunu ifade ederek bu gerekçeye tepki gösterdi.

Nitekim Rusya, oraya yerleştirilecek güdümlü füzelerin kendisine karşı olduğunu ve İran gerekçesinin entipüften olduğunu idrâk etti. Bundan ötürü Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, Avrupa'yı bu projeye tahrik etmeye çalışarak 04.04.2007'de ülkesinin, bir bütün olarak Rusya ve Avrupa için bir tehlike arzemesi itibariyle, Avrupa'ya Füze Savunma Kalkanı yerleştirilmesine dönük Amerikan projesine bakacağını dile getirdi. Lavrov, Avrupa'ya yönelik bu uyarısını 11.04.2007'de bir kez daha yineledi.

21.04.2007'de bir Polonya gazetesi, bir Hükümet kaynağının, Bush'un önümüzdeki Haziran ayında, topraklarında Füze Kalkanı yerleştirilmesi konusunda görüşmeler yapmak üzere Varşova'ya geleceğini, kezâ aynı maksatla Çek Cumhuriyeti'ni de ziyaret etmesinin beklendiğini söylediğini bildirdi.

Avrupalıların, Amerikan Füze Kalkanı Programı'nın yerleştirilmesine sert tavır takınmamasına karşılık olarak Putin, 26.04.2007'de ülkesinin Avrupa'da, [Baba Bush ve Boris Yeltsin arasında 1992'de Camp David'de imzalanan] Nükleer ve Konvansiyonel Silahların İndirimi Anlaşması ile çalışmayı donduracağını ilân etti. O sırada Rice, Füze Kalkanı etkisiyle Moskova'nın kapıldığı endişenin yersiz bir endişe olduğunu açıkladı.

Amerika, bu krizi çıkarları doğrultusunda işte böyle istismâr etmektedir. Zira İran'ın nükleer-askerî tehlikesinin görünür gelecekte vâki olmayacağını ve uygulanacak herhangi bir yaptırımın bu vâdeyi çok daha fazla uzatacağının farkındadır. Bundan ötürü râcih olan; Amerika'nın, İran'ın nükleer sorunun sona erdiren bir çözüme ulaşılmaması, hatta daha önce beyân ettiğimiz gibi, bir orta çözüme (uzlaşmaya) yaklaşıldıkça engellenmesi yönünde çaba harcayacak olmasıdır.

Bu nükleer sorunun Amerikan saldırısı ile çözüm ihtimâline gelince; Demokrat Parti'nin başarısından ve tabutları Amerika'ya gönderilen Irak'taki kayıplarının artmasından... sonra, Birleşik Devletler'deki dâhilî koşullar, "Amerika'nın Irak'ta ve Afganistan'da bataklıkta olması" gibi bölgesel koşullar ve kezâ böylesi bir saldırıya muhâlefet bakımından devletlerarası koşullar, bunun yanı sıra İran'ın, Amerika'nın Körfez'deki çıkarlarına zarar verme kudreti... işte tüm bunlar, askerî saldırı ihtimâlini mercuh (tercih edilmez) kılmaktadır. Amerikalı yetkililerin açıklamaları bunu ifade etmektedir:

- 29.01.2007'de Bush şöyle dedi: "Herhangi bir kimsenin, Amerikan kuvvetlerinin ve 'maslahatlarımızın' İran'a saldırı dışında gerçekleşmeyeceğini söylemesi nasıl mümkün olabilir?"
- 03.02.2007'de Savunma Bakanı şöyle dedi: "İran ile savaşmayı plânlamıyoruz."
- 05.04.2007'de John Abi Zaid'in halefi, yeni Amerikan Merkez Kuvvetler Komutanı Oramiral William Falun, "İran'a ileride bir darbe vurulması" hakkında sorulan bir soruya cevâben neyederek şöyle dedi: "Irak'ta yeterince sorunlarımız var." Üstelik bunu, Şarm-uş Şeyh'te Mısır Devlet Başkanı ile görüşmesinden sonra açıkladı.
- 17.04.2007'de Amerikan Denizel Operasyonlar Başkanı Michael Mullen, Amerika'nın Körfez bölgesindeki takviye kuvvetlerinin, bölgesel barışı korumayı hedeflediğini vurgulayarak Birleşik Devletler'in İran'a saldırı konusunda bir plâna sahip olmadığını açıkladı.

Binâenaleyh görünür gelecekte yerel, bölgesel ve devletlerarası veriler, Amerika'nın İran'a yönelik askerî saldırı ihtimâlini mercuh (tercih edilmez) hale getirmektedir. Görünür gelecekte diyoruz, çünkü devletlerarası gelişmeler; ilişkiler ve çıkarlar bakımından, sükunet kabul etmez, aksine üzerine yeni vâkıaların terettüp edeceği biçimde değişkendir. Lâkin mülâhaza edilmeye değer üç faktör vardır:

Birincisi: Yahudi varlığı, İran'a karşı askerî saldırı yapılmasını önemsemektedir. Zîra bilmektedir ki nükleer yeteneklere sahip herhangi bir İslâmî belde, Yahudi varlığına aleyhi bir tehlikedir ve Yahudi'nin tek başına böylesi bir saldırıya girişmesinin sonuçları, İran'ın askerî kudretine ve ayrıca İran'ın Yahudi varlığını uğratacağı muhtemel muazzam zarara nazaran, muğlaktır. Bundan ötürü Yahudiler, Yeni-Muhâfazakârların Yahudilere karşı "dinsel" sempatilerini istismâr ederek böylesi bir saldırıya Amerika'yı dürtmek için geniş çaplı çaba harcamaktadırlar. Nitekim Yahudiler, Amerikan Savunma Bakanı'nın 18.04.2007'de işgâl altındaki Filistin'i ziyâreti esnasında, Amerika'yı İran'a karşı askerî operasyonun zorunluluğuna teşvik ettiler. Lâkin onlar, Bakan ile hoşnut edici neticelere varamadılar. Nitekim bir "İsrail" gazetesi, Gates'in ziyâretini tamamlamasından sonra 19.04.2007'de bu konuyu ele aldı. Maariv Gazetesi; "İsrail" güvenlik birimleri başkanları ile birlikte Savunma Bakanı Gates ve yardımcılarının katıldığı geniş çaplı toplantılar çerçevesinde, "İsraili" yetkililerin Ortadoğu bölgesindeki durum hakkında kapsamlı bir sunum arz ettiklerini, yine "İsrail" güvenlik birimleri başkanlarının, İran'da neler meydana geldiği hakkında son derece gizli bilgiler de arz ettiklerini, "İsrail" güvenlik birimleri başkanlarının Bakan'dan İran'da bu meydana gelenler hakkında tatmin edici cevaplar talep ettiklerini, ancak Gates'in yoruma açık olmayan bir tonda, Birleşik Devletler'in İran'ın nükleer programının çözümüne yönelik olarak hâlen diplomatik seçeneklere bağlı kaldığını açıkladığını ve İran'a yönelik herhangi bir Amerikan askerî operasyonuna yakından-uzaktan hiç değinmediğini yazdı.

Yine aynı gazete, "İsraililerin", bu konudaki stratejilerini belirleyebilmek maksadıyla, Birleşik Devletler'in İran'a yönelik niyetleri konusunda daha fazla bilgi elde edebilmek için Bakan Gates'i sıkboğaz ettiklerini, fakat Amerikalı bakanın, gerek bütünde gerekse detayda "İsraililerin" taleplerine değinmeyi reddettiğini ve dönüp karşılarında, nükleer programından vazgeçmeye zorlamak hedefi ile İran'a baskı yapmak için Amerikan yönetiminin hâlen diplomatik seçeneklere bağlı kaldığını tekrarladığını da yazdı.

İkincisine gelince; İngiltere atmosferleri kızıştırmayı ve Amerika'yı Irak bataklığına daha fazla batırmayı ve onu İran ile cepheleşmeye sürüklemeyi önemsemektedir. Bu, Amerika'nın güvenliği zaptetmek için kuvvet artırımına gidilmesine gerek olduğunu ilân ettiği bir sırada, İngiltere'nin Irak'taki birliklerini azaltacağını ilân etmesi gibi birçok işlerinden belli olmuştur.

Fakat durumun, Amerika'yı da iştirâk etmeye sürükleyeceği İran ile silahlı bir çatışmaya varacak derecede krize sokulmasında en açık delâlet; Şatt-ul Arab'da İran karasularını ihlâl eden İngiliz bahriyeliler meselesidir. Ne zaman? 23.04.2007'de, İran'a karşı yaptırımlar hakkında Güvenlik Konseyi'nde ateşli tartışmalar yapılırken ve Güvenlik Konseyi'nin yaptırımları ağırlaştıran 1747 sayılı kararının yayınlamasının arifesinde, yani İran'a ilişkin sıcak durumların doruğa ulaştığı ve İran'ın kuvvetlerini alarm vaziyetini geçirdiği bir sırada... Yine bu, İngiltere'nin tansiyonu yükselten desiselerinde de açıktır. Bununla birlikte bilinmektedir ki Şatt-ul Arab, enli-boylu bir deniz değildir ki İngiliz bahriye birlikleri orada yolunu şaşsın, hele ki İngiliz askerleri, dört seneden beri oraya çöreklenmiş iken! Nitekim İngiltere, İranlıların, böylesi koşullar altında kasıtlı olarak İngiliz askerlerinin

karasuları ihlallerine seyirci kalmayacağını farkındadır. Zaten böyle de oldu ve on beş (15) asker tutuklandı.

Böylece kriz tırmanmaya başladı. O kadar ki 03.04.2007'de Blair, askerlerin 48 saat (iki gün) içerisinde serbest bırakılmaması halinde, İngiltere'nin daha sert icraatlar yapacağı sözünü verdi ve açıklamasında şöyle dedi: *"İki çözüm yolu bakımından önümüzdeki iki gün kritik olacak: birincisi; meselede müzâkere yoluyla uzlaşma girişimi ve ikincisi de, müzâkere ile serbest bırakılmaları mümkün olmadığı takdirde, daha sert kararlar almamız gerekeceğidir."* Açıktır ki kasıt İran'ı kışkırtmaktır. Yine açıktır ki silahlı çatışma yaşandığı takdirde Amerika da müdahil olacak ve yıkıcı bir savaş haline gelebilecektir. Nitekim Blair söz konusu açıklamasının, heyecanı ile tanınmasından ötürü Ahmedinecâd üzerinde bir hararet oluşturacağını farkındaydı.

Fakat meydana gelen, İngiltere'nin istediği gibi olmadı. Zîra Ahmedinecâd, resmî özür olmaksızın onları affedip serbest bıraktı ve 04.04.2007'de düzenlediği basın toplantısında, serbest bırakıldıklarını -yani iki gün dolmadan önce- serbest bırakıldıklarını duyurdu. Böylece gerginlik, Blair'in ummadığı şekilde sona erdi ve bunu, 05.04.2007 günü bahriyelileri taşıyan uçak Tahran'dan Londra'daki Heathrow Havaalanı'na yol alırken bizâtihi yaptığı açıklamada gösterdi: *"Salıverilmeleri beklenenden daha hızlı ve pazarlıksız gerçekleşti."*

Üçüncüsüne gelince; Cumhuriyetçi Parti'nin, Cumhuriyetçi yönetimin Irak ile Afganistan'da bataklıkta olması nedeniyle popülaritesinin düşmesi, önümüzdeki Başkanlık Seçimleri'nde Cumhuriyetçilerin kazanma ihtimâlini -henüz söz konusu olmasa da- zayıflatmaktadır. Dolayısıyla Cumhuriyetçi yönetim, Cumhuriyetçi Parti'nin seçim fırsatlarını iyileştirmek üzere (İran ile) temkinli-sınırlı bir çarpışma riskine atılabilir.

Mülâhaza edilmeye değer üç faktör işte bunlardır. Bununla beraber râcih (tercihe şâyân) olan, dediğimiz gibi, görünür gelecekte askerî çözümün dışlanmasıdır.

İran'ın nükleer sorunu ile Kuzey Kore'nin nükleer sorunu arasında bir bağlantı olup olmadığına gelince; hayır, bir bağlantı yoktur. Çünkü Kuzey Kore, nükleer silahlar üreten fiilî bir nükleer devlettir. İran ise, barişçil kullanımlar sınırında uranyum zenginleştirmeye çalışması bakımından, henüz yolun başındadır.

Fakat başka bir tür bağlantı vardır: *"çözümün engellenmesi."* Zîra Amerika Kuzey Kore meselesinde de sorunun, Çin civarında muallâkta kalmasını istemektedir. Nitekim Kore'ye mücâvir devletler, sorun tartışmalarına [Altılı Görüşmelere] katılmaktadırlar. Ancak kendisi, Kore ile ikili tartışmaya yanaşmamaktadır ki sorun, oradaki bölgede sıcak kalsın. Ayrıca Kore ile daha fazla doğrudan alâkası bulunan devlet Çin'dir. Bundan ötürü Amerika, bu sorunun Çin'in çevrelemede sıcak kalmasını istemektedir.

Bunun sorun olarak kalması, çözüme varılmaması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla "Kuzey Kore" ne nükleer bir devlet olarak, ne de nükleer olmayan bir devlet olarak istikrar bulacaktır ki sorun kaladursun. Bunun için her ne zaman Çin çözüme ulaşmak için çaba sarf ederse, görürsün ki Amerika, çözümün önüne engeller koymak için mâzeret aramaktadır. Nitekim Amerika'nın muayyen yardımları karşılığında Kore'nin nükleer tesislerinden birini sökmesine yönelik bir anlaşma imzalanmak üzere iken Amerika, Makao'daki [Çin'in güneyinde özel yönetimli bir bölge] bankalardan birinde bulunan Kuzey Kore malvarlıklarının dondurulması konusunu hareketlendirdi ve bunların Kuzey Kore'ye teslimini men etti. 13.04.2007'deki anlaşmaya göre söküm tarihinin geçmesi üzerine malvarlıklarını teslim ettirmedi... Böylece sorun yeniden kızıştırdı ve Kuzey Kore, dondurulan malvarlıkları teslim edilmeden evvel söküm işlemine başlamayacağına ısrar etti.

Kaldı ki bu malvarlıklarının değeri 25 milyon dolardır. Yani Kuzey Kore'nin nükleer reaktörünü [Yongbyon Reaktörü] sökmesine yönelik anlaşmaya nispetle hiç değmeyecek bir miktardır. Fakat malvarlıklarının tesliminin Amerika tarafından söküm tarihine kadar engellenmeye devam edilmesi, Rusya Dışişleri Bakan Yardımcısı'nı 16.04.2007'de şu açıklamayı yapmaya yöneltti: *"Birleşik Devletler, Kuzey Kore nükleer krizinde uzlaşılmasını, Pyongyang'ın Makao bankasındaki malvarlıklarının salıverilmesini men ederek engellemektedir."* Son olarak 26.04.2007'de Kuzey Kore'nin nükleer dosyasındaki Güney Koreli müzâkereci, Makao'daki Delta Asia Bankası'nda dondurulmuş malvarlıkları sorununda, önümüzdeki hafta içerisinde bir uzlaşmaya varılmasını umduğunu açıkladı.

Binâenaleyh -Amerika'nın her olası fırsatta herhangi bir çözüme varılmasına engel olması bakımından- İran'ın nükleer sorunu ile Kuzey Kore'nin nükleer sorunu arasında bir bağlantı olduğunu söylemek mümkündür.

Soru 5: *Dârfûr meselesi, bilhassa son günlerde, halen tırmanmaktadır. O halde Dârfûr, Güney Sudan gibi yarı-ayrılmış bir bölge haline mi gelecektir, yoksa durumları farklıdır da Sudan'dan bir parça olarak kalmakla beraber bölgeye daha geniş idârî yetkiler vermekten öte geçmeyecek midir? Ayrıca açıklamalarda ve konferanslarda -ki bunların sonuncusu 28.04.2007'de Libya'da yapılan Dârfûr Konferansı'dır- dikkat çekici bir şekilde bu durum tırmanırken devletlerarası kuvvetlerin Afrika kuvvetlerine katılımı konusu ne hale gelmiştir?*

[Daha önce 28.07.2004'te Dârfûr hakkında bir Soru-Cevap yayınlayıp meselenin kökenini açıklamıştık.]

Cevap 5: Dârfur sorunu, bazı yönleri ile Güney Sudan sorunundan farklılık arzeder. Güney Sudan'a gelince; buradaki araştırmanın kökeni, Afrika'daki siyâsî ve askerî işleri için üzerinden hareket edeceği bir Amerikan üssü haline gelmek üzere, Sudan'dan bağımsız bir statüsünün olmasıdır. Yani Amerika, Sudan'daki yöneticiler gibi bazı Afrika devletlerinde sadece ajanlarının bulunması ile yetinmemektedir, bilakis üzerinden harekete geçeceği bir üssünün bulunmasını da istemektedir. Bunun içindir ki Amerika, çözümün hazırlanması ve Nifâşâ Anlaşması maddelerinin düzenlenmesi uğruna çaba sarf etti. Üstelik bu hususta Avrupa'nın kendisine ortak olmasını da kabul etmedi. Nifâşâ Anlaşması'nın metinleri, 2005 yılı Ocak ayında imzalanmasından altı yıl sonra referandum ile Güney Sudan'ın ayrılmasına zemin hazırlamaktadır. Bu kadar da değil, dahası anlaşmanın metinleri, şimdiden Güney Sudan'ı, ordusu, hazinesi ve servette payı olan bir yarı-devlet haline de getirmektedir. Hatta Kuzey ile Güney arasındaki Ebiyî'ye de, sahip olduğu servet sebebiyle Kuzey ile Güney arasında çekişmeli bir bölge olarak itibâr etmektedir. Dolayısıyla âdeti iki devlet arasında tarafsız bir bölge gibidir!

Dârfûr sorunu, kabileler arasında meralar, ziraat alanları ve sular üzerinde âdeten meydana gelen çekişmeler gibi sıradan bir başlangıç ile başladı. Bu unsurlar üzerindeki çekişme, Afrika asıllı kabileler ile Arap asıllı kabileler arasında giderek şiddetlenip kızışmaya başladı. Sudan Hükümeti başlangıçta mesele üzerinde çaba harcamış olsaydı, çözüme ulaşması mümkündü. Lâkin Amerika, Güney Sudan konusu ile meşgul idi ve Sudan Hükümeti'nin ve kezâ Güney isyancıları cephesinin, çabalarını Güney Sudan sorununun bitirilmesi doğrultusunda yönlendirmelerini, ondan sonra yarı-özerklik oluşturmak ve kabileler arasındaki anlaşmazlıkları sona erdirmek üzere dikkatleri Dârfûr'a yöneltmek istiyordu. Bundan ötürü Güney Sudan sorunu tamamlanıncaya kadar ele alınmasının ertelenmiş olması itibâriyle, -nâdiren müstesna- Dârfûr sorununu bu süre zarfında inceleme masasına yatırmadı.

İşte Avrupa bunun farkında vardı. Yani Amerika'nın Güney ile meşgul olduğunu ve Dârfûr sorununu ele almayı ertelediğini anladı. Bunun üzerine Amerika ile Amerikan dostu Sudan Hükümeti boşa çıkmadan, Güney'de boşa çıkmadan (rahatlamadan) evvel Dârfûr sorununu provake etmek üzere uygun bir fırsat buldu ve olan oldu. Fransa; güya meralarını, topraklarını ve meskenlerini korusunlar bahanesi ile isyancıları Çad yoluyla silahlandırmaya başladı ve Dârfur'da silahlanma artarak yayıldı. Kezâ Cencevidler de silahlandı ve kriz patlak verip kızıştı... Öldürme, yakma, yıkma ve ırzları çiğneme yaygınlaştı... Yine Çad yoluyla Fransa, Sudan Hükümeti'ne karşı isyancılara askerî destek ve güvenli barınak temin ediyordu. İngiltere ise havanın kızışması için medya borazanını çalıyordu. Buna mukâbil Sudan da Cencevid milislere destek veriyordu.

Böylece Dârfur sorunu kendisini dayattı ve Birleşmiş Milletler koridorlarına ulaştı. Fransa ile onu destekleyen İngiltere, askerî müdâhale baskısı yapar oldu. Amerika ise durumu halletmesi için Sudan'ı uyarak ve ona belli bir süre mühlet vererek buna mukâbele etti. İşte bu açık bir çatışmadır. Nitekim Fransızlar, ordularını müdâhaleye hazırladılar, hatta hazırlığın da ötesi geçerek uygulamaya giriştiler. Pazılarını sergilemek için Çad-Dârfûr sınırının yakınına kuvvetlerini gönderdiler. Blair de 22.07.2004'te beş bin (5,000) kişilik bir İngiliz askerî destek birliğinin gönderilmesi önerisinde bulundu. Aynı gün Amerika, "Sudan'ı durumu iyileştirmesi için uyaran ve ona bir ay mühlet veren, aksi takdirde yaptırımlara maruz bırakan" bir tasarıyı Güvenlik Konseyi'ne sundu.

İşler bu çerçevede seyretti, tâ ki Ocak 2005'te Nifâşâ Anlaşması imzalanıncaya kadar... Böylelikle Güney Sudan sorunu yan (ikincil) konu haline geldi ve araştırmalar Dârfûr konusunda yoğunlaştı. Sonra bu bağlamda 07.06.2006'da Abuca Anlaşması imzalandı. Her iki anlaşma da beyân etmektedir ki Güney Sudan

sorununun çözümü ayrılış yoluna konulmuş iken, Dârfûr sorununun çözümü ise geniş çaplı özerklik yoluna konulmuş ve görünür gelecekte ayrılma boyutuna vardırılmamıştır, lâkin geniş çaplı özerklik sahibi bölgelerde âdeten meydana geldiği gibi, uygun bir vakitte ayrılmaya hazırdır.

Amerika, güvenliği korumada Sudan'a destek vermek üzere Dârfûr'a müdâhale edecek olan kuvvetlerin Afrika Birliği'nden olmasına hırs gösterdi ki mesele, Güvenlik Konseyi'nin, devletlerarası bir kuvvet oluşturmaya yönelik kararları veto etme hakkı bulunan iki dâimî üyesi olan İngiltere ile Fransa'nın müdâhalesini önlemek [yahut zayıflatmak] için Güvenlik Konseyi'nden uzak kalsın ve sorun gel-git halinde bırakılsın: Amerika, güvenliği koruma kuvvetlerinin Afrika Birliği'ne hasredilmesini isterken Avrupa, devletlerarası kuvvetler istemektedir. Yine Amerika devletlerarası kararların Sudan'a uygulama mühleti vermesi, aksi takdirde yaptırıma geçilmesi için baskı yaparken Avrupa, -mühlet verilmeksizin- devletlerarası kuvvetler kararının yayınlanmasını istemektedir. Şu anda da durum bu çerçevede seyretmektedir. Zira bu, neticelerinde daha güçlü olanın daha ağır basacağı bir çatışmadır. Görünen o ki bu güçler, fiilî kuvvetin Afrika Birliği'nden oluşması ve onun, Birleşmiş Milletler'den büyük olmayan bir kuvvet tarafından desteklenmesi yönünde bir orta çözüme (uzlaşmaya) ulaşmışlardır.

Nitekim Amerika, -mümkün olduğu kadar ertelemek suretiyle de olsa- bu çözüm lehinde hazırlıklara başladı ve Amerikan Dışişleri Bakan Yardımcısı Negroponte'yi Hartum'a gönderdi. O da 14.04.2007'de Dârfûr'u ziyaret etti, ardından Hartum'a döndükten sonra açıkça şöyle dedi: *"Bölgedeki insânî durumlar iyileşiyor."* Devamla şöyle dedi: *"Ama bu yeterli değil. Hartum'un Birleşmiş Milletler Gücü'nün devletlerarası destek kuvvetine muvâfakât vermelidir."*

16.04.2007'de Sudan Dışişleri Bakanı, ülkesinin Afrika Kuvvetleri için Birleşmiş Milletler destek plânının ikinci aşamasına onay verdiğini ilân edince Negroponte ona, *"bundan daha fazlasına ihtiyaç var"* diyerek karşılık verdi. Lakin işi hızlandıran husus, Blair'in 18.04.2007'de yaptığı, *"Sudan'a yaptırım öngören karar tasarısı Güvenlik Konseyi'ne sunulacak"* şeklindeki açıklaması idi. Devamla şöyle dedi: *"Dârfûr'da yaşananlar, devletlerarası toplum açısından ürkütücü ve utanç vericidir."* Açıktır ki Avrupa, devletlerarası kuvvetlerin gönderilmesi kararının alınmamasından dolayı sağduyusunu kaybetti. O sırada Amerika, orta çözümün (uzlaşmanın) vaktinin geldiğini gördü. Bundan ötürü Bush aynı gün, 18.04.2007'de, devletlerarası kuvvetler konusunda Sudan Devlet Başkanı Umer el-Beşir'e yönelik çabalarını sürdürmesi için Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne fırsat vermeyi kararlaştırdığını açıkladı. Devamla şöyle dedi: *"Başkan el-Beşir, Genel Sekreter ile işbirliği yaparak ve devletlerarası toplumun haklı taleplerini karşılayarak bu son fırsatı değerlendirmelidir."* Dolayısıyla Amerika'nın, Afrika Birliği kuvvetlerini desteklemeye uygun devletlerarası kuvvetlerin gönderilmesi konusunda orta çözüm kararı aldığı açıktır.

Bush'un bu kararı [ve öncesinde Negroponte'nin tavrı] sebebiyle el-Beşir sıkıntıya düştü. Nitekim önceleri, bu kuvveti kabul etmeyen Amerika'nın talebine binâen devletlerarası kuvveti reddederken, şimdi ise Amerika kendisinden bunu kabul etmesini istemektedir. Bunun üzere el-Beşir feryatlar içinde patlayarak 19.04.2007'de şöyle dedi: *"Sudan'ın tüm sorunlarının arkasında Amerika var!"* Velâkin bu söz fazla uzun sürmedi ve Sudan Hükümeti, 22.04.2007'de *"Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin çağrısını memnuniyetle karşıladığını..."* açıkladı.

Bunun içindir ki Afrika Birliği Kuvvetleri'ne devletlerarası uygun bir kuvvetin katılımının artık emrivâki haline geldiğini ve bunun sayısını, yetkilerini ve donanımlarını... da bu çatışan güçlerin ölçülerinin belirleyeceğini söylemek mümkündür. Libya'daki Dârfûr Konferansı'nın son oturumuna bakılırsa, bu çatışan güçler görülür. Nitekim 28.04.2007'deki konferansa katılanlar şunlardır: Amerikan Hükümeti Temsilcisi, İngiliz Hükümeti Temsilcisi, Fransız Hükümeti Temsilcisi, Birleşmiş Milletler, Afrika Birliği ve Mısır, Sudan, Çad, Eritre ve Libya Dışişleri Bakanları.

İşte bu konferans ve benzerlerindeki başlıca çatışan güçler, işte bu orta çözümü, uzlaşmayı belirleyenlerdir!

H. 13 Rabî'-ul Âhir 1428
M. 30 Nisan 2007